

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII

POZIOM ROZSZERZONY

CZERWIEC 2012

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 23 strony (zadania 1 – 26). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera trzy części. Część pierwsza arkusza to test, część druga wymaga analizy materiałów źródłowych, a część trzecia napisania krótkiego wypracowania na jeden z podanych tematów.
3. Czynności zaplanuj tak, aby możliwe było rozwiązanie zadań z trzech części arkusza w ciągu 180 minut.
4. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
180 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

MHI-R1_1P-123

CZĘŚĆ I (20 punktów)**Zadanie 1. (1 pkt)**

Na podstawie reliefu pochodzącego ze starożytnej świątyni w Edfu wykonaj polecenie.

Faraon z bóstwami opiekuńczymi Górnego i Dolnego Egiptu

[w:] Oxford. *Wielka historia świata*, t. III, Warszawa 2005, s. 118.

Wyjaśnij, co świadczy o szczególnej pozycji władcy w starożytnym Egipcie. Uwzględnij dwa elementy.

-
-

Zadanie 2. (1 pkt)

Wśród fragmentów dzieła Arriana *Wyprawa Aleksandra Wielkiego* wskaż opis wydarzenia chronologicznie najwcześniejszego, wstawiając literę A, oraz opis wydarzenia, które było najpóźniej, wstawiając literę B.

1. W jaki sposób Aleksander kazał zbudować most na rzece Indus, o tym nie wspominają ani Aristobulos, ani Polemajos. [...] Wydaje mi się [...], że był to most zbudowany z łądźi.	
2. Z nastaniem wiosny wyrusza [Aleksander] na Hellespont [Dardanele]. Gdy znajdował się już na środku Hellespontu, kazał zabić byka na cześć Posejdona. [...] Podobno też pierwszy wyskoczył z okrętu na ląd azjatycki.	
3. Filip zmarł – jak wiadomo – w tym czasie, gdy archontem w Atenach był Pytodelos. Aleksander, syn Filipa, przejąwszy po nim władzę królewską [...], udał się na Peloponez. [...] Zajął się przygotowaniem wyprawy do Azji.	
4. A Dariusz, gdy tylko ujrzał, że jego lewe skrzydło zostało rozbite przez Aleksandra i oddzieliło się od reszty wojska, natychmiast tak, jak stał, uciekł na swym wozie jako jeden z pierwszych.	

[w:] Flawiusz Arrian, *Wyprawa Aleksandra Wielkiego*, Wrocław 2004, s. 5, 26–27, 80, 220.

Zadanie 3. (1 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Gdyśmy się szczęśliwie, ja, cesarz Konstantyn, jak również ja, cesarz Licynjusz, w Mediolanie zjechali i wszystko, co dotyczy dobra i bezpieczeństwa publicznego omawiali, uznaliśmy za konieczne między innymi zarządzeniami [...] wydać i to, które do czci bóstwa się odnosi, a mianowicie chrześcijanom i wszystkim dać zupełną wolność wyznawania religii, jaką kto zechce. [...] Ze zbawiennych więc i słusznych powodów postanowiliśmy powziąć uchwałę, że nikomu nie można zabronić swobody decyzji, czy myśl swą skłoni do wyznania chrześcijańskiego, czy do innej religii, którą sam za najodpowiedniejszą dla siebie uzna, a to dlatego, by najwyższe bóstwo, któremu cześć według swobodnego przekonania oddajemy, mogło nam we wszystkich okolicznościach okazać zwykłą swą względność i przychyłność.

[w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 3*, opr. L. T. Błaszczuk, Warszawa 1964, s. 49.

Podaj nazwę, jaką w historiografii określa się przytoczony akt prawny.

.....

Zadanie 4. (1 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenie.

Tam też osadził na tronie królewskim pewnego Rusina [Izasława, syna Jarosława Mądrego] [...]. Prosił zatem Bolesława Szczodrego ustanowiony przezeń król, by wyjechał naprzeciw niego i oddał mu pocałunek pokoju dla czci jego narodu; otóż Polak wprawdzie zgodził się na to, ale Rusin dał [to], czego [on] zechciał. Policzone mianowicie ilość kroków konia Bolesława Szczodrego od jego kwatery do miejsca spotkania – i tyleż grzywien złota złożył mu Rusin. [Bolesław] jednak nie zsiadając z konia, lecz targając [Rusina] ze śmiechem za brodę, oddał mu ten nieco kosztowny pocałunek.

[w:] Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1985, s. 46–47.

Oceń możliwy wpływ zachowania Bolesława Szczodrego na postrzeganie Izasława przez jego poddanych. Odpowiedź uzasadnij.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 5. (2 pkt)

Na podstawie źródła wykonaj polecenia.

Tabela. Lokacje miast na ziemiach polskich według rodzaju własności w XIII–XV w.

Rodzaje własności	Wiek							
	XIII–XV		XIII		XIV		XV	
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach
Ogółem	696	100,0	230	100,0	265	100,0	201	100,0
Monarsza	363	52,2	160	69,6	145	54,7	58	28,9
Duchowna	124	17,8	55	23,9	47	17,7	22	10,9
Rycerska	209	30,0	15	6,5	73	27,6	121	60,2

[w:] *Historia Polski w liczbach, T. I, Państwo, społeczeństwo*, Warszawa 2003, s. 61.**A. W obrębie którego rodzaju własności było najwięcej lokacji miast w XIII wieku?**

.....

B. Czy ten poziom zaangażowania w lokację miast, w obrębie wskazanej własności, utrzymał się w wiekach XIV i XV? Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (1 pkt)

Na podstawie fragmentu tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Ten św. synod konstancjański w pierw uchwala, że [...] tworzy sobór generalny, reprezentujący Kościół katolicki, mając władzę bezpośrednio od Chrystusa i winien mu posłuszeństwo każdy, jakiegokolwiek stanu czy godności, nawet papieskiej, w tym, co dotyczy wiary i wykorzenia [...] schizmy i reformy Kościoła [...].

[w:] J. Garbacik, K. Pieradzka, *Teksty źródłowe do historii powszechnej wieków średnich*. Uzupełnił i do druku przygotował K. Baczkowski, Kraków 1978, s. 211–212.

Wyjaśnij, czemu służyły działania podjęte przez sobór w Konstancji (1414–1418), które zostały opisane w tekście.

.....

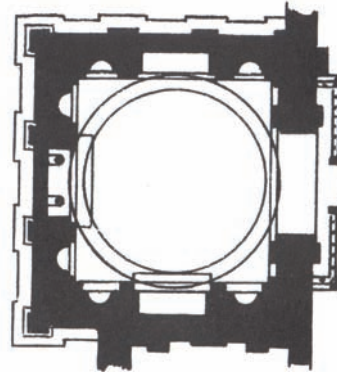
.....

.....

.....

Zadanie 7. (1 pkt)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

[w:] H. i S. Kozakiewiczowie, *Renesans w Polsce*, Warszawa 1976, s. 37; W. Koch, *Style w architekturze. Arcydzieła budownictwa europejskiego od antyku po czasy współczesne*, Warszawa 1996, s. 223.

Podaj dwa elementy, które potwierdzą, że budowla przedstawiona na fotografii i rysunku wzniesiona została w stylu renesansowym.

-
-

Zadanie 8. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu relacji nuncjusza apostolskiego w Polsce wykonaj polecenia.

Daleko mniej jest teraz w Polsce heretyków [...] dzięki królowi Zygmuntowi III, który lubo skrepowany przysięgą wykonaną w czasie koronacji, a w niej obiecawszy wolność wyznania dissidentom [różniącym się w wierze] nie mógł ich przymuszać do powrócenia na łono kościoła [...], potrafił jednak [...], nawrócić ich niemało [...], dając urzędy, godności, starostwa samym tylko katolikom. A że liczna szlachta polska, po większej części niemajątna, mając wstręt do handlu, a chcąc żyć stosownie do swego stanu, nie może obejść się bez starostw, które król [...] ma do rozdania, i które są szczyblem do najwyższych w kraju dostojęństw, heretycy widząc się dla swej religii od tych łask wyłączeni, nawrócili się powoli i pojednali z kościołem [...].

[w:] *Wybór tekstów źródłowych z historii Polski XVI–XVIII w.*, oprac. D. Grodowska, I. Kaniewska, K. Przyboś, Kraków 1976, s. 79.

A. Nuncjusz apostolski w swojej relacji z 1622 roku używa słowa *heretycy*. Podaj nazwy dwóch wyznań chrześcijańskich, które mogą być objęte tym określeniem.

-
-

B. Wyjaśnij, w jaki sposób król Zygmunt III wspierał Kościół katolicki w działaniach kontrreformacyjnych w Rzeczypospolitej.

-
-
-

Zadanie 9. (1 pkt)

Na podstawie fragmentu traktatu zawartego między Polską a Rosją w 1773 r. i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Art. 4. [...] najjaśn.[iejsza] imperatorowa Jmć całej Rosji wyrzeka się ze swej strony wiecznymi czasy za siebie i następców swoich wszelkich praw i pretensyj do jakiegokolwiek prowincji, z której teraz składają się stany Rzplitej polskiej. [...]

Art. 6. Najjaśn.[iejsza] imperatorowa [...] gwarantuje uroczyście i najmocniejszym sposobem najjaśn.[iejszemu] królowi Jmci polskiemu, jego następcom i Rzplitej polskiej wszystkie [...] posesje [posiadłości] w tej obszerności i stanie, w którym zostają po traktatach [rozbiorowych] z trzema mocarstwami.

[w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej*, z. 43: *Panowanie Stanisława Augusta Poniatowskiego w świetle źródeł* przedstawił W. Konopczyński, Kraków 1924, s. 18.

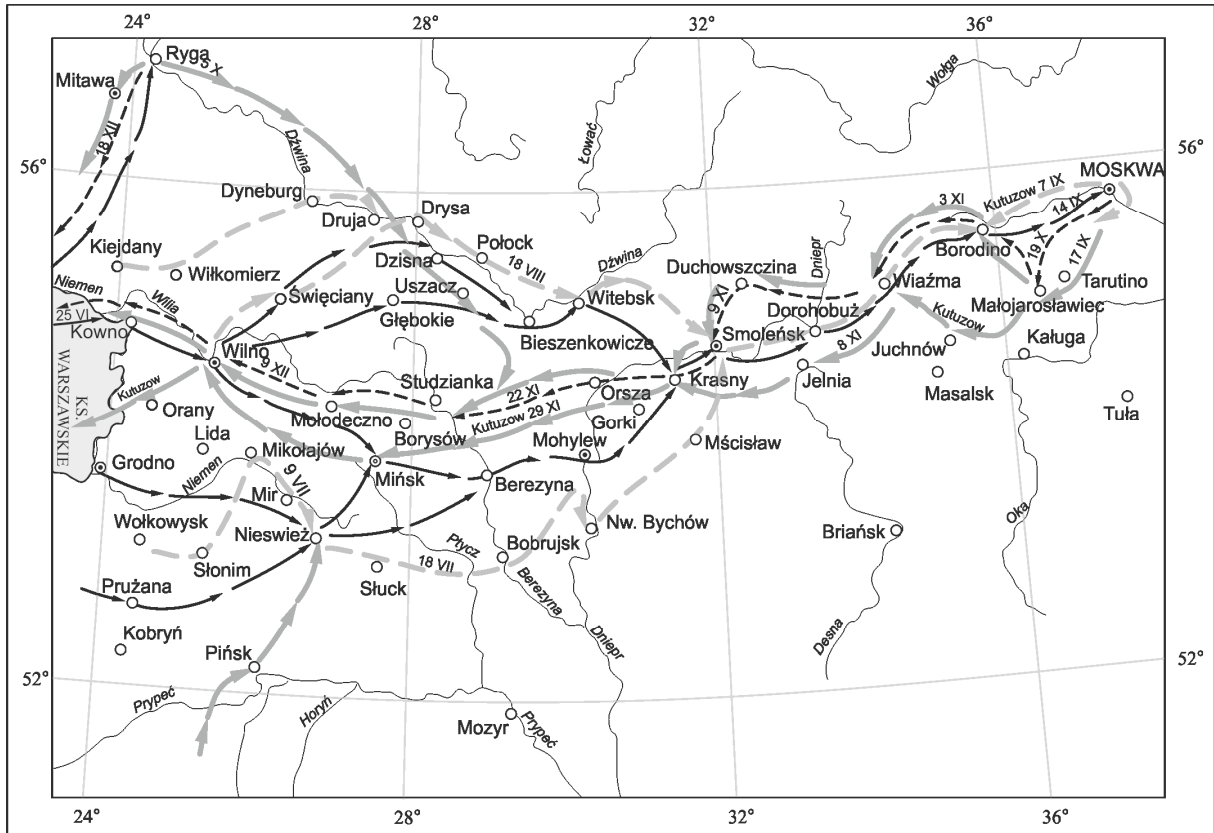
Czy zobowiązania zawarte w treści źródła zostały dotrzymane? Odpowiedź uzasadnij.

-
-
-

Zadanie 10. (1 pkt)

Na podstawie treści mapy zaproponuj dla niej tytuł.

Uwaga: tytuł powinien zawierać określenie tematu, czasu i przestrzeni.

Na podstawie: *Atlas historyczny świata*, Warszawa 1974, s. 98.

.....
.....

Zadanie 11. (1 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenie.

Oczywiście [...] nie łudziłam się, że odnajdę nowy pierwiastek w większej ilości, ponieważ te minerały były już zbadane dość dokładnie. Zdawało mi się jednak, iż mogą one zawierać około jednego procentu nieznannej substancji. [...] W lipcu 1896 roku podaliśmy do wiadomości wykrycie tej substancji, której na cześć mojego kraju rodzinnego nadałam nazwę – polon. [...] W grudniu 1898 roku mogliśmy zawiadomić świat naukowy o odkryciu [...] nowego, a dziś już sławnego pierwiastka, który nazwaliśmy radem.

[w:] *Kufer Kasyldy, czyli wspomnienia z lat dziewiętych*. Wyboru z pamiętników XVIII–XIX wieku dokonały D. Stępniewska i B. Walczyna, Warszawa 1983, s. 558–559.

Podaj imię i nazwisko autorki wspomnień oraz sposób, w jaki uhonorowano jej odkrycia.

.....
.....

Zadanie 12. (1 pkt)**Na podstawie tekstu wykonaj polecenie.**

Aby wykorzystać w pełni potencjał Zollvereinu [Niemiecki Związek Celny], trzeba było usprawnić transport wewnętrzny. [...] Kolej była produktem zaawansowanej technologii przemysłowej, ale mogła być wprowadzana w stosunkowo słabo rozwiniętych krajach, takich jak Niemcy, od razu jako działające przedsiębiorstwo, finansowane z zagranicy, używające zarówno importowanych materiałów, jak i inżynierów. [...]

Żaden inny popyt nie był w stanie dać podstawy do tak szybkiego zastosowania brytyjskiej technologii w hutnictwie żelaza, stymulować rozwój inżynierii oraz bezpośrednio i pośrednio przyczynić się do udostępnienia niemieckich zasobów węgla. Kolej i przemysł ciężki tworzyły wiodący kompleks sektorowy [...] do końca lat sześćdziesiątych.

[w:] T. Kemp, *Industrializacja w XIX-wiecznej Europie*, Wrocław 1998, s. 141.

Podaj trzy argumenty na uzasadnienie tezy, że budowa kolei żelaznej miała podstawowe znaczenie dla wczesnej fazy industrializacji XIX-wiecznych Niemiec.

-
-
-

Zadanie 13. (1 pkt)**Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenie.**

Na pierwszą wieść o tej rzezi Europa zwróciła oczy ku Tobie, mości Książę. Z dawna przywykła czcić w Panu podporę, ojca porządku europejskiego, czuła potrzebę wysłuchania Pańskiego słowa. Od Pana oczekiwano rozwiązania zagadki, by móc osądzić, co w tych wypadkach jest udziałem charakteru narodowego, zastarzałych stosunków międzyklasowych, a co trzeba przypisać wpływowi Pańskiego reżimu i podniecie Pańskich agentów? [...]

W wyniku Pańskich, z dawna przygotowanych środków, których rezultatem końcowym jest dzieło galicyjskie, naród ten okazuje się wreszcie rozprężonym, roztopionym w swych elementach. Odkąd te części składowe wielkiej rodziny, szlachta i chłopci porwały się podniecone przeciwko sobie, odkąd to społeczeństwo szarpie swe własne trzewia, nie masz więcej narodu polskiego.

[w:] *Polska w latach 1795–1864. Wybór tekstów źródłowych do nauczania historii*, oprac. I. Rusinowa, Warszawa 1986, s. 204–205.

Podaj nazwę i datę roczną wydarzenia, do którego nawiązuje autor tekstu.

Nazwa wydarzenia Rok

Zadanie 14. (1 pkt)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

DOBRE SAMOCHODY

budujemy
W POLSCE

Z DOSKONAŁYCH KRAJOWYCH SIŁOWCÓW

POLSKI FIAT

508

cena zł. 4.950 loco Warszawa
z dwoma ogumionymi kołami
zapasowymi i wyposażeniem

JEDYNY POPULARNY SAMOCHÓD POLSKI

- ◆ PEWNY I WYPRÓBOWANY W NASZYCH ODRĘBNYCH WARUNKACH DROGOWYCH
- ◆ NAJTAŃSZY W SWOJEJ KATEGORII
- ◆ SPRZEDAWANY WEDŁUG DOGODNEGO SYSTEMU SPŁAT MIESIĘCZNYCH
- ◆ OSZCZĘDNY W UŻYCIU DZIĘKI ROZWIĄTEJ SIECI OBSŁUGI W CAŁYM KRAJU

DOSTAWA NATYCHMIASTOWA

<http://www.classiccarcatalogue.com> z dnia 06 listopada 2011 r.

Podkreśl poprawne zakończenie zdania i uzasadnij odpowiedź, podając jeden argument.

Przedstawiona reklama pochodzi z okresu

1. przed rokiem 1918.
2. międzywojennego.
3. II wojny światowej.
4. po roku 1945.

Uzasadnienie

.....

.....

.....

Zadanie 15. (2 pkt)

Poniższy rysunek został opublikowany w brytyjskim tygodniku satyrycznym „Punch” w marcu 1919 r. Wyjaśnij wymowę rysunku, odwołując się do elementów tego przekazu.

Wilson: Oto Twoja gałązka oliwna. Zabieraj się do pracy.
Gołąb pokoju: Oczywiście chcę wszystkich zadowolić; ale czy to nie jest trochę za ciężkie?

Napis na gałązce oliwnej: Liga Narodów

Na podstawie: J. Bouillon, A.M. Sohn, F. Brunel, 1914–1945: *le monde contemporain*, Paris 1980, s. 57.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (1 pkt)

Na podstawie fragmentu rozmowy pomiędzy Józefem Stalinem a Władysławem Sikorskim i Władysławem Andersem, przeprowadzonej na Kremlu w dniu 3 grudnia 1941 r., wykonaj polecenie.

Sikorski: [...] Mam ze sobą listę ok. 4.000 oficerów, których wywieziono siłą i którzy znajdują się jeszcze obecnie w więzieniach i obozach pracy, i nawet ten spis nie jest pełny [...]. Poleciałem sprawdzić, czy nie ma ich w Kraju, z którym mam stałą łączność. Okazało się, że nie ma tam żadnego z nich, podobnie jak w obozach naszych jeńców w Niemczech. Ci ludzie znajdują się tutaj. [...]

Stalin: To niemożliwe. Oni uciekli.

Anders: Dokąd mogli uciec?

Stalin: No, do Mandżurii.

Anders: To niemożliwe [...].

[w:] W. Anders, *Bez ostatniego rozdziału. Wspomnienia z lat 1939–1946*, Londyn 1983, s. 89.

Dlaczego wyjaśnienie Stalina uznane zostało przez generała Andersa za niewiarygodne?

.....

.....

.....

Zadanie 17. (1 pkt)

Na podstawie planu miasta wykonaj polecenie.

[w:] *Wielka historia Polski*, T. 10, Kraków 2001, s. 205.

Podaj nazwę miasta oraz rok, w którym rozegrały się przedstawione wydarzenia.

Miasto Rok

**TEMAT: EUROPA A INNE KONTYNENTY OD ŚREDNIOWIECZA
DO XX WIEKU****CZĘŚĆ II – Analiza źródeł wiedzy historycznej (10 punktów)****Źródło A**

Rycina z 1596 r.

Krzysztof Kolumb przybywa na wyspę Watling (San Salvador), 12 października 1492 r.[w:] J.B. Duroselle, *Europa. Historia narodów*, Warszawa 2002, s. 195.

Na podstawie źródła A wykonaj polecenie.

Zadanie 18. (1 pkt)

Podaj cel cywilizacyjny wyprawy, do realizacji którego przystąpili Hiszpanie niezwłocznie po dopłynięciu do wyspy.

.....

.....

Źródło B

Tabela. Atlantycki handel niewolnikami w latach 1451–1700. Szacunkowe zestawienie dostaw niewolników z Afryki do regionów importujących (w tysiącach)

[w:] *Europa i świat w początkach epoki nowożytnej. Społeczeństwo – kultura – ekspansja*, cz. I, red. A. Mączak, Warszawa 1991, s. 321.

Lata Region importujący	1451–1475	1476–1500	1501–1525	1526–1550	1551–1575	1576–1600	1601–1625	1626–1650	1651–1675	1676–1700
	Europa	12,5	12,5	12,5	7,5	2,5	1,3	0,3	0,3	0,3
Wyspy atlantyckie	2,5	5,0	5,0	5,0	5,0	2,5	-	-	-	-
Wyspa Św. Tomasza	-	1,0	25,0	18,8	18,8	12,5	12,5	6,3	2,7	2,4
Ameryka hiszpańska	-	-	-	12,5	25,0	37,5	75,0	52,5	62,5	102,5
Brazylia	-	-	-	-	10,0	40,0	100,0	100,0	185,0	175,0
Karaiby angielskie	-	-	-	-	-	-	-	20,7	69,2	173,8
Karaiby francuskie	-	-	-	-	-	-	-	2,5	28,8	124,5
Karaiby holenderskie	-	-	-	-	-	-	-	-	20,0	20,0
Karaiby duńskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,0
Razem	15,0	18,5	42,5	43,8	61,3	93,8	187,8	182,3	368,5	602,5

Na podstawie źródła B wykonaj polecenie.

Zadanie 19. (1 pkt)

Oceń, które z podanych wniosków są prawdziwe. Obok tych wniosków wpisz słowo *prawda*.

1. W latach 1576–1600 nastąpił dwukrotny wzrost dostaw niewolników (z Afryki do regionów importujących) w stosunku do poprzedniego dwudziestopięcioletnia.	
2. Dostawy niewolników do Europy we wskazanych okresach XVII wieku kształtowały się na takim samym poziomie.	
3. Spośród odbiorców niewolników wymienionych w zestawieniu największą liczbę niewolników w XVII wieku przyjęli plantatorzy w Brazylii.	
4. W drugiej połowie XVI wieku nastąpił spadek dostaw niewolników do kolonii hiszpańskich w Ameryce.	

Źródło C**Fragment listu agenta Fuggerów z Indii, 10 stycznia 1580 r.**

[w:] S. Cynarski, *Historia powszechna 1500–1648. Wybór tekstów źródłowych*, Kraków 1981, s. 22–24.

Przybyliśmy, Bogu wszechmogącemu niech będą za to dzięki [...] do indyjskiego miasta Goa, które należy do króla Portugalii i jest najgłówniejszą stolicą, [...] gdzie wicekról, Portugalii utrzymuje dwór [...].

Wszystko co leży wewnątrz kraju należy do Indian, pogan i Murzynów. Mamy przyjaciół w dwóch czy trzech takich królach. Wszyscy inni w olbrzymiej swej liczbie są naszymi wrogami. Nasza flota musi ciągle z nimi walczyć na morzu. Król Portugalii z całą swoją potęgą jest na ten wielki kraj za słaby. Król Hiszpanii [...] byłby właściwym królem dla tego kraju. Objąłby on całe Indie, wszystkie królestwa i prowincje aż po tę część Chin, gdzie stykają się one z Tatarstwem, i swoje Indie Hiszpańskie połączył pod swoją władzą z tymi portugalskimi municypiami, co mógłby osiągnąć z pięćdziesięcioma tysiącami wojska. I choć indiańscy królowie mają wielką liczbę wojowników, a jest takich królów wielu, to lud ten nie jest bitny. Jeden chrześcijanin może więcej niż sześciu Indian. Poza tym królowie ci ciągle wojują między sobą i mają między sobą zatargi. [...]

Na podstawie źródła C wykonaj polecenia.

Zadanie 20. (1 pkt)

Wyjaśnij propozycję zmian politycznych przedstawioną przez autora źródła.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 21. (1 pkt)

Podaj dwa czynniki, które ułatwiłyby realizację koncepcji autora źródła.

-
-

Źródło D**Poemat, który ułożył cesarz Chin Qianlong* z okazji przybycia brytyjskiego posła Macartneya** (1793 r.)**

[w:] D. S. Landes, *Bogactwo i nędza narodów. Dlaczego jedni są tak bogaci, a inni tak ubodzy*, Warszawa 2005, s. 378.

* Qianlong (Cz'ien Lung, Cien Lung) – cesarz chiński (1736–1796) z dynastii mandzurskiej.

** George Macartney – (1737–1806) brytyjski polityk, dyplomata, specjalny wysłannik króla Jerzego III do Chin.

Dziś Anglia składa hołd.
Wieść o zasługach i cnotach moich przodków musiała dotrzeć do jej odległych brzegów.
Choć składają zwyczajną daninę, moje serce szczerze ją przyjmuje.
Nie cenię sobie zbyt osobliwości i tak wychwalanej pomysłowości ich urzędzeń.
Skromne są ich podarki, ale
okazując łaskawość tym, co przybyli z daleka, hojnie się zrewanżuję,
chcąc zachować zdrowie i władzę.

Źródło E

Odpowiedź cesarza Chin Qianlonga na list króla Jerzego III* (1793 r.)**

[w:] A. J. Toynbee, *Cywilizacja w czasie próby*, Warszawa 1991, s. 51–52.

*** Jerzy III – król Wielkiej Brytanii i Irlandii (1760–1820) z dynastii hanowerskiej.

Jeśli chodzi o twoją usilną prośbę, by wysłać jednego z twych krajanów celem akredytacji przy moim Niebiańskim Dworze i sprawowania pieczy nad handlem twego kraju z Chinami, to życzenie takie stoi w niezgodzie ze wszystkimi zwyczajami mojej dynastii i w żaden sposób nie może być spełnione [...]. Nasze ceremonie i kodeks praw tak bardzo różnią się od waszych, że nawet jeśli wasz wysłannik zdołałby przyswoić rudymenta [podstawy] naszej cywilizacji, nie moglibyście przenieść naszych obyczajów na waszą, obcą im ziemię [...]. Dzierżąc berło nad całym światem mam tylko jeden cel na względzie, a mianowicie utrzymać doskonałość rządów i wypełniać obowiązki państwowe [...]. Nie przywiązuję żadnej wagi do przedmiotów zmyślnych i dziwacznych, toteż z manufaktur w twoim kraju nie ma dla mnie żadnego pożytku.

Na podstawie źródeł D i E wykonaj polecenie.

Zadanie 22. (2 pkt)

Wyjaśnij, czym mogło być spowodowane stanowisko cesarza chińskiego wobec Brytyjczyków. W odpowiedzi uwzględnij przynajmniej dwa czynniki.

.....

.....

.....

.....

Na podstawie źródła D i E oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Zadanie 23. (2 pkt)

Wyjaśnij przyczyny zainteresowania Brytyjczyków wymianą handlową z Chinami u schyłku XVIII wieku.

.....

.....

.....

.....

.....

Źródło F**Tabela. Względny udział wybranych obszarów/państw w światowej produkcji dóbr przetworzonych/produkcji przemysłowej w latach 1750–1900**

Na podstawie: P. Kennedy, *Mocarstwa świata. Narodziny – rozkwit – upadek. Przemiany gospodarcze i konflikty zbrojne w latach 1500–2000*, Warszawa 1994, s. 154.

	1750	1800	1830	1860	1880	1900
Wielka Brytania	1,9	4,3	9,5	19,9	22,9	18,5
Francja	4,0	4,2	5,2	7,9	7,8	6,8
Państwa niemieckie/Niemcy	2,9	3,5	3,5	4,9	8,5	13,2
Rosja	5,0	5,6	5,6	7,0	7,6	8,8
Stany Zjednoczone	0,1	0,8	2,4	7,2	14,7	23,6
Japonia	3,8	3,5	2,8	2,6	2,4	2,4
Chiny	32,8	33,3	29,8	19,7	12,5	6,2

Na podstawie źródła F wykonaj polecenie.

Zadanie 24. (1 pkt)

Określ zmiany w udziale Chin w światowej produkcji dóbr przetworzonych w XIX wieku.

.....

Na podstawie źródeł D, E, F oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Zadanie 25. (1 pkt)

Wyjaśnij przyczyny dostrzeżonych zmian w udziale Chin w światowej produkcji dóbr przetworzonych. W odpowiedzi uwzględnij dwie przyczyny.

.....

BRUDNOPIS